

Om Statskovenes Salg.

Af Forstkandidat Chr. Lütken.

Det Urigtige i Statsindustri; Undtagelser derfra, men Skovbruget ej en saadan, uden hvor det klimatiske Hensyn bliver overvejende. — De Momenter, der maa tages i Betragtning ved en Skovs Burdering. — Et Skovbrug maa kunne drives med Fordel; Grundene til at dette saa ofte ikke er skeet. Forhold, der ville forøge Skovenes Værdi. Indskrænkning af Driftsudgifterne, Bedpriserens Stigning, Bedudbyttets Forøgelse, Omdriftens Nedfættelse, billige Kulturmaader. — Undersøgelsens Resultat.

Utildags ere vistnok de Fleste, der kjende noget til den politiske Økonomis Grundfætninger, enige i, at Staten som saadan ialmindelighed ikke bør deltage direkte i Produktionen eller overhovedet befatte sig med industrielle Foretagender; thi overalt og til alle Tider har det viist sig, at Staten paa Industriens Omraade arbejder dyrt og desuden ved sin overmægtige Konkurrence skader og hemmer den private Industri istedetfor, som den burde, at beskytte og fremme den. Dog gives der Undtagelser fra denne almindelige Regel. Hvor Staten saaledes selv er den eneste Konsument af et eller andet Industriprodukt, kan det undertiden vise sig nødvendigt, at den ogsaa selv sørger for sammes Frembringelse, især hvor det som t. Ex. ved Krudtfabrikationen er vigtigere, at Produktet er nøjagtigt af en ganske bestemt Bestaaffenhed, end at det just tilvejebringes paa den allerbilligste Maade, eller hvor det, som for at nævne et andet Exempel, ved Bygning af Krigsskibe eller

Tilvejebringelse af andet Krigsmateriel fornemmelig gjælder om at være fuldstændig Herre over Produktionen saavel i Henseende til Mængden som til Beskaffenheden af det producerede, og ligeledes er af Bigtighed at være uafhængig af det udenlandske Marked. Men med Undtagelse af disse og lignende færlige Tilfælde gjælder det dog i sin store Almindelighed som en ubestridelig Sandhed, at den umiddelbare Deltagelse i Produktionsværket ligger udenfor Statens egentlige Formaal og maa overlades den private Foretagelse, medens derimod den Opgave, Staten har at løse paa dette Omraade, nærmest kun bør bestaa i at give denne Foretagelse, saavel Lejlighed til at udfolde sig saa frit og uhindret, som Omstændighederne ville tillade.

I fuld Overensstemmelse med den her udtalte Anskuelse har Regjeringen iaar gjort det første betydeligere Skridt til Afskaffelsen af en fra Fortiden nedarvet Statsindustri, nemlig Vedproduktionen, ved Forelæggelsen for Rigsdagen af Lovforslaget om Salg af nogle Statskove.

Muligen gives der endnu dem, der mene, at Skovbruget hører til de ovenfor nævnte Undtagelser, hvor Staten bør optræde aktiv og selv direkte deltage i Produktionen; men dette beroer uden al Tvivl paa en Misforstaaelse, der er saa meget lettere forklarlig, som den har Aarhundreders Hævd og i Tidernes Løb meget let kunde opstaa ved en overfladisk Betragtning af de herhenhørende Forholds Udviklingsgang. I ældre Tider var Landet nemlig langt skovrigere end nu, men kun tyndt befolket. Der forefandtes altsaa Træ i Overflodighed; Skovene vare fælles Ejendom, og Enhver kunde frit tage, hvad han behøvede. Dette Forhold forandredes vel lidt efter lidt i samme Grad som Folkemængden tiltog og Ejendomsforholdene ordnedes, men Forestillingen om Skovene som noget fælles, som en Herlighed, til hvis Nydelse Alle havde lige Ret, vedblev dog længe haardnakket at holde sig, ja var endog stærk nok til at paatrykke Lovgivningen om Skovforbrydelser et mildere Præg, der først ved den nye Straffelov af 10de Februar

1866 fuldstændig udviffedes. Men ogsaa længe, efter at den enkelte Besidders Ejendomsret til Skoven var saavidt anerkjendt, at man ansaa det for billigt og retfærdigt at betale det Træ, man modtog fra Skoven, var Overfloden endnu saa stor, at Træet i Reglen maatte sælges langt under dets sande Værdi, og denne billige Pris, der i Virkeligheden kun skrev sig fra Markedets Overfyldning, kunde let i Tidens Længde gaa over til at blive betragtet som det normale, der ved Statsforanstaltninger burde bevares. Man havde saalænge været vant til at have Brandsel og Savntræ for godt Kjøb, at man var nær ved at betragte dette som en ligefrem Rettighed, og man fordrede derfor, at Staten skulde vedblive at være Bedproducent, for at Overflødheden ikke skulde aftage, uden at bekymre sig om, at dette muligen kunde medføre større eller mindre Tab for Statskassen. Men i grunden er en saadan Fordring dog ligesaa urimelig, som om man vilde forlange, at Staten f. Ex. ved Udførselsforbud skulde sørge for, at man altid kunde faae Brødkorn ikke alene billigt men endog til en Pris lavere end dets Frembringelsesomkostninger. Ved Bedproduktionen kan der ikke gjælde nogen anden Regel end den, der gjælder ved enhver anden Produktion, nemlig denne, at Udbytet idetmindste maa dække Produktionsomkostningerne. Naar dette først ret erkjendes, naar man bekvemmer sig til at betale Skovprodukterne med deres virkelige Værdi, saa at Producenten faaer fuldt Vederlag for sit Arbejde og sine udlagte Penge, vil Skovbruget blive et ligesaa sikkert og godt Erhverv som ethvert andet, ja i visse Maader endog sikkrere end Landbruget, da et enkelt ugunstigt Aar langtfra er af den Betydning for hint som for dette. Frygten for Skovenes Forsvinden vil dermed ligeledes tabe sig, idet Tordejerne snart ville komme efter, at Skovbrug, ledet med Omfigt og Dygtighed, paa slet Jord, ja maaste endog paa den saakaldte mindre gode Jord, betaler sig bedre end Agerbrug, og det vil forhaabentlig da tillige blive fuldstændig indlysende for Enhver, at Bedproduktion aldeles ikke er eller bør være noget Statsanliggende. Staten har nemlig op=

hørt at være Porcellainsfabrikant, den vil sikkert ogsaa med Tiden lade Vedproduktionen fare.

Hermed skal det dog ikke være sagt, at Staten ikke skulde kunne beholde enkelte Skovstrækninger, ja maafe endog anlægge helt nye Skove, hvor klimatistiske Hensyn gjorde dette ønskeligt; men i saadanne Tilfælde er det da heller ikke mere Vedproduktionen, men derimod en Forbedring af Landets Klima, hvorom det gjælder, og alle almindelige Foranstaltninger til Klimaets Forbedring ere ret egentlig at betragte som Statsanliggender, der bør fremmes, selv om de ikke direkte kunne svare Regning, idet den indirekte Nytte, som derved stiftes ved en Forhøjelse af Landets Produktionsevne i det Hele, ofte mange Gange opvejer den ved saadanne Foranstaltninger foranledigede Udgift. Naar samtlige Klitter langs Jyllands Vestkyst vare bedækkede med en kraftig Trævegetation, naar dertil mindst $\frac{1}{3}$ af hele Vestjyllands Areal var bevoget med regelmæssigt og vel fordelte Skove, vilde disse Egnes Klima uden al Tvivl ogsaa være saa meget gunstigere for Agerdyrkingen, at de tiloversblevne to Trediedele rimeligvis vilde indbringe betydelig mere og ernære en talrigere Befolkning, end hele Strækningen nu gjør. Skovanlæg i Vestjylland er saaledes fornemmelig af klimatistisk Betydning og bør derfor kraftig fremmes af Staten, navnlig overalt hvor Arbejdet er for stort eller for lidet lønnende for private Kræfter; thi, vi gjentage det, overalt, hvor det er øjensynligt, at Skovanlæg ville forbedre Landets Klima, bør Staten lade saadanne Anlæg udføre, selv om der ingen Udgift er til at Udbnyttet af de opstfede Skove fuldstændig vil kunne dække Anlægs- og Driftsomkostningerne, og netop under saadanne Omstændigheder, hvor man ikke kan vente eller forlange private Ejeres Medvirkning, bør Staten tage Sagen i sin Haand. Hvorledes dette vilde kunne stee paa en billig og retfærdig og tillige for alle Vedkommende fordelagtig Maade har jeg, under Skovtvangsafsløsningslovens Behandling i forrige Rigsdagssamling, i en med Mærket —r. —n. undertegnet Artikel i „Fædrelandet“ søgt at paavise, og skal derfor paa dette Sted ikke gaa nærmere ind paa denne Sag,

der jo desuden for Øjeblikket ikke foreligger. Jeg har kun berørt den for at henlede Opmærksomheden paa, at der, selv om man ubetinget stemmer for Salget af alle de Statsstove, der hovedsagelig kun drives for Bedproduktionens Skyld, dog ogsaa kan tænkes Tilfælde, hvor det er rigtigt og ønskeligt, at Staten er og vedbliver at være Skovejer.

De Skovdomainer, som ifølge det foran omtalte Lovforslag paataenkes afhændede, ere to fuldstændige Distrikter, nemlig det petersgaardske i Sydsjælland og det buderupholmske, der udgjør en Del af den betydelige Kold Skov i det nordlige Sjælland et Par Mil Syd for Aalborg, fremdeles samtlige Statsstove paa den nordlige Del af Falster og endelig nogle mindre Skovstrækninger i Nordsjælland. Da det er at vente, at Lovforslaget vil blive vedtaget*), og da Skovsalg i det Større hidtil have været meget sjældne her i Landet, saa at en almindelig Mening om Skovejendommens Værdi i Handel og Bandel vanskelig har kunnet danne sig, turde nogle orienterende Bemærkninger i denne Retning netop i Øjeblikket ikke være uden almindelig Interesse, saavist som de Værdier, hvorom Talen her kan blive, ingeniunde ere ubetydelige. Jeg skal derfor i det Følgende tillade mig at henlede Opmærksomheden paa de mest fremtrædende Hovedpunkter, som maa være afgjorte, inden man kan danne sig nogen paalidelig Forestilling om disse Ejendommens virkelige Værdi; og af de herhenhørende Undersøgelser vil det da formentlig tillige fremgaa, at den nuværende Indtægt ingeniunde afgiver nogen paalidelig Maalestof for Værdien.

Den simpleste og hyppigst anvendte Fremgangsmaade til Bestemmelsen af en given Ejendoms Værdi bestaaer nemlig i at kapitalisere den aarlige Renindtægt, eller, naar denne er en variabel Størrelse, Middeltallet af Renindtagterne i en Række paa hinanden følgende Aar. Ville vi anvende denne Methode til Beregningen af de foreliggende Skovejendommens Værdi, maatte altsaa den aarlige Renindtægt, de i den senere Tid have givet, kjendes. Ifølge Statsregnskabet for Finantsaaret 18⁶⁶/₆₇

*) Dette er nu skeet.

var i dette Aar paa Petersgaards Distrikt Bruttoindtægten 23,813 Rd. og Udgiften 12,327 Rd., paa Buderupholms Distrikt Bruttoindtægten 10,850 Rd. og Udgiften 6,370 Rd. Indtægtsoverskuddet var altsaa paa førstnævnte Distrikt 11,486 Rd., paa sidstnævnte 4,480 Rd., hvortil svarer Kapitalværdierne

$$11,486 . 25 = 287,150 \text{ Rd. og}$$

$$4,480 . 25 = 112,000 \text{ Rd.}$$

Det indsees imidlertid let, at et enkelt Aars Indtægtsoverskud er en temmelig usikker Grundvold for Værdiberegningen, og det vilde derfor være meget ønskeligt at kende Indtægten og Udgiften for en længere Aarrække, for deraf at finde et mere brugbart og paalideligt Middeltal. De tidligere Statsregnskaber indeholde imidlertid ikke saa detaillerede Oplysninger, men kun ganske summariske Angivelser af samtlige Indtægter og Udgifter ved Skovvæsenet uden nogen særlig Specifikation for de enkelte Distrikter. Herefter har Nettoindtægten af samtlige Statsskove for de sidste 10 Aar i Gjennemsnit udgjort omtrent 223,000 Rd. aarlig. For det nævnte Finantsaar 18^{66/67} udgjorde den 267,000 Rd., hvoraf som anført 11,486 Rd. eller omtrent $\frac{1}{23}$ hidrører fra Petersgaard og 4480 Rd. eller næsten $\frac{1}{60}$ fra Buderupholms Distrikt. Antages nu et lignende Forhold for Gjennemsnitsudbyttets Vedkommende, faae vi et gjennemsnitligt, aarligt Nettoudbytte af Petersgaards Distrikt ved at tage $\frac{1}{23}$, af Buderupholms Distrikt ved at tage $\frac{1}{60}$ af det gjennemsnitlige aarlige Nettoudbytte af samtlige Statsskove. Af Petersgaards Distrikt bliver det altsaa $\frac{223000}{23} = 9695,6$ Rd., af Buderupholms $\frac{223000}{60} = 3716,7$ Rd., eller med mere afrundede Tal af det første 9700 Rd., af det sidste 3700 Rd. Lægges disse Størrelser til Grund for Kapitaliseringen, fremkommer følgende Værdier: Petersgaard 9700 . 25 = 242,500 Rd., Buderupholm 3700 . 25 = 92,500 Rd. Da denne Beregningsmaades Rigtighed udelukkende beroer paa, at det Forhold, hvori de to paagjældende Distrikter hidrage til Totaludbyttet, gennem alle 10 Aar har været uforandret, indsees det let, at de fundne Tal ikke kunne gjøre Fordring paa

nogen høj Grad af Paalidelighed. Vi ere tilbøjelige til at tro, at de ved et nøjere Kjendskab til den virkelige Nettoindtægt vilde stille sig noget højere, og at man vilde komme Sandheden nærmere ved at tage Middeltallene mellem dem og de tidligere for 18^{66/67} fundne Tal. Men hvadenten den ene eller den anden af disse Værdistørrelser vælges, vil det snart vise sig, at de ere altfor lave og ingenlunde svarende til Distrikternes virkelige Værdier. Kladeindholdet af det petersgaardske Distrikt udgjør ifølge Statshaandbogen 1751 Tdr. Land, af det buderupholmske Distrikt 3383 Tdr. Land, Værdien af det første vilde altsaa kun udgjøre $\frac{242500}{1751} = 138,5$ Rd. pr. Td. Land og af det sidste endog kun $\frac{92500}{3383} = 27,3$ Rd. pr. Td. Land; men Materialforraadets Værdi maa paa begge Steder idetmindste kunne sættes til 200 Rd. pr. Td. Land, saa at man ved at sælge for den nævnte Pris ikke engang vilde faae Træmassen endfige Jordbunden betalt. Deraf følger, at den brugte Buroderingsmaade ikke er anvendelig i nærværende Tilfælde eller overhovedet i noget Tilfælde, hvor Indtægtsoverskuddet ikke er stort nok til at dække Renten af de i den paagjældende Bedrift staaende Kapitaler. Man maa derfor her ad anden Vej søge at komme til Kundskab om den virkelige Værdi, navnlig ved at undersøge og vurdere de enkelte i Produktionens Tjeneste samvirkende Kapitaler, blandt hvilke i nærværende Tilfælde Materialforraadet og Jordbunden ere de vigtigste, hver for sig, og under den saaledes fundne Værdi bør man ikke uden tvungende Nødvendighed sælge, da ethvert Salg til lavere Pris nødvendigvis maa medføre større eller mindre Tab. En saadan Fordring lod sig vistnok ikke opstille, hvis det virkelig forholdt sig rigtigt, hvad man i en endda ikke saameget fjærn Fortid temmelig almindelig paaftod, at Skovbrug som saadant ikke kan og heller ikke behøver at forrente sig; men en saadan Paaftand lader sig i vore Dage ligeoverfor en sundere og rigtigere økonomisk Indsigt næppe mere forsvare. At man er kommet til at opstille samme forklares dog let derved, at Skovbrugslæren, da den begyndte at udvikle sig, som naturligt og rimeligt var først fæstede Opmærksomheden paa de ødelagte og

forhuggede Skoves Regeneration og paa Frembringelsen af smukke og anseelige Bevørgninger. Efterhaanden som Larens økonomiske Side ogsaa blev fremdraget og bearbejdet, saae man vel, at de Methoder, hvorved man søgte at opnaa dette, vare for kostbare, og at de antagne Driftsmaader ikke svarede Regning, men man kunde dog som oftest alligevel ikke beslutte sig til at opgive samme i Betragtning af de smukke Resultater, hvortil de allerede havde ført og for Fremtiden lovede at ville føre; de herlige hundredaarige Bevørgninger, de prægtige stuggefulde Bøge sejrede over de tørre Beregninger, og man trøstede sig som sagt med den i vore Øren rigtignok højst besynderligt klingende Sætning, at Skovene vare til for deres egen Skyld, og at deres Drift derfor ikke behøvede at svare Regning.

Det uholdbare i en saadan Betragtningssmaade maatte dog snart blive indlysende, saavist som en Industri, der drives med uafbrudt Tab, er en Uting, der kun kan holdes i Live ved kunstige Midler; og derfor erkjendes det vistnok nu ogsaa af de Fleste, at Vedproduktionen ligesaavel som enhver anden Produktion maa kunne drives med Fordel, ligesom det ogsaa begynder at gaa op for Skovvennerne, at en rentabel Drift er den eneste sikre Grundvold, hvorpaa Skovenes fortsatte Bestaaen kan bygges.

Naar det imidlertid alligevel er en afgjort Kjendsgjerning, at Skovbruget paa mange Steder endnu ikke betaler sig, da har dette sin Grund i flere forskjellige samvirkende Omstændigheder, blandt hvilke Skovtvangen og en uensigtsmæssig Driftsmaade vel maa ansees for de vigtigste; men fordi et givet Skovbrug saaledes for Øjeblikket kun giver et ringe Nettoudbytte vilde det dog formentlig være urigtigt at bestemme de paa gjældende Skoves Værdi udelukkende herefter; thi Nettoudbyttet vil rimeligvis med Tiden stige betydeligt, ja i mange Tilfælde maaske endog strax kunne bringes ikke lidet op alene ved Indførelsen af en mere rationel Drift; og hertil bør der formentlig ved Værdiansættelsen tages tilbørligt Hensyn. Kan Staten ikke opnaa en i Overensstemmelse hermed forhøjet Pris for de

Skovstrækninger, den agter at afhænde, vil der ingen tilstrækkelig Opfordring være til at sælge; thi naar Renten af den ved Salget vundne Kapital dog alligevel ikke er større end Rentindtægten af Skovene, kan man ligesaagodt foreløbig beholde disse, ja man vil uden Tvivl endog gjøre rettest i at beholde dem, da Indtægten af samme, som alt anført, rimeligvis med Tiden vil stige, hvilket derimod ikke kan forudsættes om Renten af den ved Salget indkomne Pengekapital. Skovene kunne sammenlignes med et Statspapir, der er sikkert nok, men alligevel for Øjeblikket staaer lavt; et saadant sælger man ikke uden tvungende Nødvendighed, men gemmer det hellere til dets Cours igjen stiger.

Tre Aarsager kunne samvirke til at give de her omhandlede Skovejendomme en højere Værdi: 1) Driftsudgifternes Indskrænkning, 2) Bedpriserne Stigen og 3) en Forøgelse af det aarlige Vedudbytte; men Spørgsmaalet er kun, om der er grundet Anledning til at vente, at nogen af disse Aarsager virkelig ville træde i Virksomhed.

Hvad nu for det Første en Indskrænkning af Driftsomkostningerne angaaer, da er det vel muligt, at nogen Besparelse kan indføres i enkelte Retninger; men af stor Betydning vil samme dog neppe kunne blive; og da Arbejdslønnen rimeligvis paa den anden Side med Tiden vil stige, tør man næppe gjøre Regning paa nogen Nedsættelse af Driftsudgifterne, men maa snarere være belavet paa en Forøgelse af samme, saalænge Skovene ere i Statens Besiddelse. Anderledes vil Sagen derimod stille sig, naar de gaa over i private Hænder, idet en privat Mand altid vil kunne indrette Driften billigere, end dette er muligt for Staten, og til en saadan Formindsættelse af Driftsudgifterne kan der derfor vel tages Hensyn ved Fastsættelsen af Skovenes Salgsværdi.

Betragte vi dernæst Bedpriserne, hvis Stigen selvfølgelig ogsaa vil bringe Skovenes Værdi til at stige, da kan det naturligvis ikke med afgjørende Visshed siges, hvorledes disse ville stille sig i Fremtiden; men man kan dog stræbe at danne sig en Fore-

stilling om dem dels ved at slutte fra Fortidens Priser, dels ved at undersøge, om der i en nærmere eller fjærnere Fremtid kan ventes nogen væsentlig Forandring i Konjunkturerne for Træhandelen.

Nedenstaaende Tabel giver en Oversigt over Priserne paa Bøgefløvebrænde i de sidstforløbne 15 Aar:

paa Petersgaards Distrikt,		paa Buderupholms Distrikt,	
pr. Favn,		pr. Favn,	
opstøvet:		opstøvet:	paa Roden:
18 ⁵² / ₅₃	7 Rd. 9 β.	3 Rd. 12 β.	3 Rd. 41 β.
18 ⁵³ / ₅₄	7 — 90 -	6 — 17 -	4 — 8 -
18 ⁵⁴ / ₅₅	8 — 45 -	4 — 94 -	4 — 3 -
18 ⁵⁵ / ₅₆	10 — 22 -	7 — 95 -	5 — 17 -
18 ⁵⁶ / ₅₇	13 — 16 -	7 — 11 -	6 — 6 -
18 ⁵⁷ / ₅₈	11 — 54 -	6 — 25 -	5 — 71 -
18 ⁵⁸ / ₅₉	8 — 1 -	3 — 90 -	5 — 7 -
18 ⁵⁹ / ₆₀	7 — 36 -	4 — 78 -	4 — 61 -
18 ⁶⁰ / ₆₁	9 — 26 -	7 — 24 -	5 — 60 -
18 ⁶¹ / ₆₂	12 — 52 -	5 — 76 -	6 — 35 -
18 ⁶² / ₆₃	9 — 73 -	5 — 2 -	5 — 59 -
18 ⁶³ / ₆₄	7 — 86 -	4 — 46 -	5 — 95 -
18 ⁶⁴ / ₆₅	10 — 26 -	5 — 82 -	5 — 45 -
18 ⁶⁵ / ₆₆	9 — 94 -	5 — 90 -	6 — 41 -
18 ⁶⁶ / ₆₇	9 — 24 -	5 — 3 -	5 — 60 -

Mellem de enkelte Aar kunne Priserne, som det af Tabellen sees, variere temmelig betydeligt; men i det Hele taget har der i det Tidrum, den omfatter, paa intet af Distrikterne fundet nogen væsentlig Stigen eller Dalen Sted, hvilket vil vise sig tydeligere, naar Middelpriiserne for hvert af Tidrummets 3 Femaar søges.

Middelpriisen pr. Favn:

paa Petersgaards Distrikt,		paa Buderupholms Distrikt,	
opstøvet:		opstøvet:	paa Roden:
i Femaaret 18 ⁵² / ₅₇	9 Rd. 36 β.	5 Rd. 84 β.	4 Rd. 55 β.
— 18 ⁵⁷ / ₆₂	9 — 72 -	5 — 58 -	5 — 46 -
— 18 ⁶² / ₆₇	9 — 41 -	5 — 25 -	5 — 81 -

Paa Petersgaard's Distrikt var Middelpriisen, som det vil sees, højest i 2det Femaar og lavest i 1ste, men kun ubetydeligt højere i 3die; paa Buderupholms Distrikt vare Middelpriiserne derimod gjennem alle tre Femaar jævnt dalende for opskovet og jævnt stigende for uopskovet Træ, saaledes at Priisen for dette sidste i 3die Femaar endog var 56 β højere pr. Favn end for det første. Denne tilsyneladende Urimelighed, der forøvrigt ingenlunde er enestaaende for dette Distrikt, forklares let, naar det betænkes, at Bonden, der her sædvanlig er Rjøberen, ved at modtage Træet helt, ofte kan finde mangt et Stykke Gavntræ, som ikke kan udsøges i den opstovede Favn, medens han paa den anden Side ikke behøver at vurdere sit eget Arbejde med Fældningen ret højt, naar der fra Skovvesenets Side blot sørges for, at han kan udføre samme paa en Tid, da han ellers ikke har megen Brug for sin Arbejdskraft. Taxationen af det staaende Træ er derhos som oftest temmelig rundelig, og Toppen regnes i Reglen slet ikke med, saa at man ved at kjøbe Træet paa Roden ikke alene faaer brugbarere, men ogsaa kan gjøre temmelig sikker Regning paa at faae mere Træ, end ved at kjøbe det i opskovet Tilstand, og derfor ogsaa nok kan staa sig ved at betale det noget dyrere.

Den paafaldende store Forskjel mellem Priiserne paa de to Distrikter hidrører derfra, at det ene har en for Affætningen overordentlig gunstig, det andet en meget ugunstig Beliggenhed, og maaske Grunden til at den Stigen i Træpriiserne, som ellers paa andre Steder har fundet Sted, ikke har viist sig her netop maa søges i disse samme Omstændigheder, idet den lette Affætning paa det ene Sted tidlig har fremkaldt en forholdsvis høj Pris, der senere ikke let kunde overstrides, medens derimod den vanskelige Affætning paa det andet vedblivende maatte holde Priisen lav. Paa Petersgaard ville Priiserne rimeligvis først vedvarende stige, naar Træet i Almindelighed faaer en højere Værdi enten ved en Udvidelse af Affætningskredsen eller ved en Aftagen af Træproduktionen i det Hele og Store. Paa Buderupholm er det derimod i høj Grad sandsynligt, at

den nordjyske Jernbane til Aalborg, der gennemskærer Distriktet, vil foranledige en betydelig Forøgelse af Skoveffekternes Værdi, idet disse paa Jernbanen med Lethed ville kunne udføres til fjærnere liggende træfattige Egne. Hvor stor denne Stigen vil blive er det vel ikke muligt forud med Bestemthed at afgjøre, men at den i alle Tilfælde vil blive saa stor, at man ikke vel vil kunne undlade at tage Hensyn til den ved Ansættelsen af Distriktets Værdi, synes i al Fald hævet over enhver Tvivl.

Hvorvidt en større Indflydelse paa Træpriserne kan ventes gennem forandrede Handelskonjunkturer beroer paa flere forskellige Omstændigheder, blandt hvilke Forbedringen af Kommunikationsmidlerne, hvis Betydning specielt med Hensyn til det buderupholmske Distrikt allerede er fremhævet, og ved Siden deraf mulige, hidtil ukjendte nye Anvendelser af Træet, hvorved Efterspørgslen efter samme vil tiltage, her særlig fortjener at nævnes; men størst Indflydelse i denne Henseende vil dog uden al Tvivl Skovvangens Afløsning have. Denne Forholdsregel, der vel ifjor blev opgivet, men, efter den hele Retning vor økonomiske Udvikling har taget, dog næppe vil lade vente ret længe paa sig, vil rimeligvis fremkalde en total Omvæltning i Skovbrugsindustrien her i Landet. Man vil da ikke vedblive at dyrke Skov uden paa saadanne Steder, hvor denne Dyrkningsmaade lønner sig bedre end Agerbrug, og dette vil idetmindste foreløbig, indtil man kommer rigtig igang med at plante Skov paa den flette Jord, have en betydelig Indskrænkning af det nuværende Skovareal og følgelig ogsaa en Formindskelse af den aarlige Bedproduktion til Følge, hvilket igjen vil medføre en Stigen af Bedpriserne og en forøget Værdi af Skovene. Men overalt, hvor Skovene staa paa god Agerjord, vil deres Værdi ved Skovvangens Afkøbselse endog stige i et langt stærkere Forhold, idet Kornproduktionen paa saadanne Lokalteter er langt fordelagtigere end Bedproduktionen. Heraf følger at man ikke kan danne sig nogen bestemt Mening om en Skovs Værdi, saalænge Spørgsmaalet om Skovvangens Afløsning er uaf-

gjort, om man end med Visshed kan forudsæ, at Gjennemførelsen af denne Reform vil bringe Værdien til at stige meget betydeligt. Men saameget maa i al Fald anses for hævet over enhver Tvivl, at den nuværende Kenindtægt med en saadan Eventualitet i nær Udsigt ikke paa nogen Maade kan afgive et fyldestgjørende Grundlag for Værdiansættelsen. Man kunde maaste hertil sige, at Staten jo kan hævde Fredskovtvangen for de Skovstrækninger, som udbydes til Salg, hvorved den paa pegede Bænkfælighed ved Værdiansættelsen fjærnnes samtidig med at Udsigten til et fordelagtigt Salg forøges; men dette vilde formentlig alligevel ikke være rigtigt. Dels vilde det nemlig være ubilligt mod de private Skovejere, om Staten tiltog sig selv en Ret, som den nægtede disse, dels turde det være mindre heldigt ved deslige, delvise Afgjørelser at foregribe Skovtvangsafløsningsfagens endelige Ordning, idet samme paa Grund af de saaledes skabte Præcedenter let kunde blive mindre tilfredsstillende end ønskeligt er med en saa overordentlig vigtig landøkonomisk Reform.

Den tredie af de forannævnte Aarsager til en mulig Stigen af en given Skovejendoms Værdi, nemlig Forøgelsen af det aarlige Vedudbytte, er vigtig nok til ogsaa at fortjene en nærmere Prøvelse.

Enhver omhyggelig Jagttager af Skovbrugslærens og det praktiske Skovbrugs Udvikling vil have lagt Mærke til, at begge for Næblikket befinde sig i en Gjærings- og Overgangsperiode. Det Gamle fra Fædrene overleverede tilfredsstillende ikke mere, og man famler endnu i Balget af det Ny; men saameget synes dog afgjort, at en væsenlig og gennemgribende Modifikation i Skovenes Behandling maa gjennemføres, dersom der i Fremtiden overhovedet skal være Tale om Skovbrug. Man har indseet eller dog i det mindste begyndt at indsee, at Vedproduktionen ligesom enhver anden Produktion maa drives efter rigtige økonomiske Grundsætninger, og man stiller nu den bestemte Fordring til et vel ordnet Skovbrug, at det virkelig skal svare Regning, idet Indtægten ikke alene skal dække Driftsom-

kostningerne, men ogsaa Renterne af alle til Produktionen medvirkende Kapitaler. Dette vil imidlertid med de nuværende Bedpriser næppe kunne stee uden en betydelig Reduktion af disse Kapitaler, navnlig af Materialforraadet, hvilket atter er ensbetydende med en Nedsætning af Omdriften betydeligt under den Grændse, som hidtil har været anseet for den laveste. At man derfor ikke behøver at give Afkald paa Produktionen af Træer af store Dimensioner er en Selvfølge, da Intet er til Hinder for at overholde enkelte Træer eller enkelte mindre Partier af Træer gennem to eller flere Omdrifter for at tilfredsstille Trangen til saadanne store Træsortimenter, for hvilke man netop først da, naar Produktionen holdes indenfor de ved Efterspørgslen betegnede Grændser, kan vente at opnaa en til deres Frembringelsesomkostninger svarende Pris. Om det aarlige Bedudbytte paa denne Maade bliver større, end det tidligere var ved den højere Omdrift, berøer paa, om man ved Nedsættelsen er kommet den Alder, hvori den paagældende Træart sædvanlig opnaaer sin største aarlige Gjennemsnitstilvæxt, nærmere eller ikke. I Almindelighed vil dette være Tilfældet, da de fleste hidtil brugte Omdriftsaldere overskride denne Grændse; men selv om Bedudbyttet ikke i absolut Forstand bliver større, vil det dog upaatvivlelig voxe i Forhold til Materialforraadet, og altsaa betinge en bedre Forrentning, hvorpaa det dog tilsvende og sidst her fornemmelig kommer an.

Omdriftens Nedsættelse er dog ikke det eneste Middel, man har tænkt sig bragt i Anvendelse for at tilvejebringe den fornødne økonomiske Ligevægt i Skovbrugsindustrien; ogsaa paa Skovenes Tilblivelse har man henvendt Opmærksomheden og søgt at udfinde billigere Kulturmetoder for at formindske og indskrænke Kulturudgifterne saa meget som muligt. Man har saaledes foreslaaet, at lade den billigere Saaning afløse den langt kostbarere, men alligevel for Tiden mest anvendte Plantning, eller at kombinere Dyrkning af Landbrugsprodukter med Skovdyrkingen for ved det saaledes vundne Extraudbytte helt eller delvis at dække Kulturomkostningerne. Denne sidste Fremgangsmaade

har allerede tidligere været forsøgt paa flere Steder, dog uden ret at svare til Forventningerne og uden nogensinde at have kunnet vinde almindelig Udbredelse; men i den nyeste Tid har man ikke destomindre paany draget den frem i Erkjendelsen af den store økonomiske Betydning, der med Rette maa tillægges Kulturudgifterne, idet disse i det lange Tidsrum, der forløber fra Anlægget af Skoven til dens Benyttelse, med Renter og Renters Renter kunne voxe op til en meget betydelig Sum, der ofte især ved høje Omdrifter kan være større end hele Indtægten. Det maa derfor tilvisse erkjendes, at en Indskrænkning af Kulturudgifterne til det mindst mulige, hvad enten det nu steer paa en af de omtalte eller paa en ganske anden Maade, maa henregnes blandt Skovbrugsindustriens vigtigste Opgaver.

I skarp Modsatning til den her antydede Betragtningssmaade af Sagen staaer en anden, der i den allernyeste Tid paa enkelte Steder har søgt at gjøre sig gjældende. Ifølge samme skal man ved en meget omhyggelig Behandling af Foruden stræbe at fremskynde Træernes Væxt for derved at vinde et større og tidligere faldende Udbytte. Hvorvidt dette imidlertid vil blive saa meget større, at denne intensivere Dykningsmaade virkelig, naar Alt tages i Betragtning, vil vise sig fordelagtig, er vistnok endnu temmelig tvivlsomt, ihvorvel nogle i den angivne Retning gaaende Forsøg, der i den nyere Tid skulle være anstillede i Holland, synes at have ført til gunstige Resultater.

Men hvad enten man naaer Maalet paa en af de her nævnte Maader eller nødes til at søge at udfinde andre, saa meget er da i al Fald tydeligt, at man ikke længere føler sig tilfredsstillt ved den Maade; hvorpaa Skovbruget hidtil som oftest har været drevet, og ikke mere vil lade sig nøje med den hidtil saa almindelige mangelfulde Forrentning af de i samme staaende Kapitaler. Troen paa det Gamles Rigtighed er svækket, og det ny har endnu ikke arbejdet sig frem; men skjønt det under saadanne Omstændigheder ganske vist ikke er let med Sikkerhed at bestemme Skovejendommens virkelige Værdi, maa dog saa-

meget ansees for afgjort, at Værdibestemmelsen ikke kan grundes paa den nuværende altfor lave Kenindtægt.

Saa vist som det derfor, efter hvad vi i Begyndelsen søgte at udvikle, er i fuld Overensstemmelse med sunde statsøkonomiske Grundsætninger, at Ministeriet søger Bemyndigelse til at afhænde de ofte omtalte Statsskove, saa vist synes det ogsaa, at en saadan Bemyndigelse af de foran fremsatte Grunde netop for Øjeblikket maa benyttes med Forsigtighed og Varsomhed, da Skovenes Værdi, som foran viist, rimeligvis i Løbet af ganske faa Aar ville undergaa store Forandringer og paa sine Steder maaske endog ville stige til mere end det Dobbelte.
